

**Chambre
des Représentants**

**Kamer
der Volksvertegenwoordigers**

23 OCTOBRE 1945.

PROPOSITION DE LOI

**tendant à créer un Fonds National
de la Littérature.**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)

PAR M. **HUYSMANS.**

MESDAMES, MESSIEURS.

Votre Commission, à l'unanimité de ses membres, a marqué son assentiment à la proposition de M. Piérard sur laquelle, en 1930 déjà, j'avais eu l'honneur de faire rapport à la Chambre et dont je lui avais proposé l'adoption.

Ledit rapport, publié en annexe au document n° 89, contient la justification de la nécessité de créer un Fonds National de la Littérature.

L'existence de celui-ci dépendra de la bienveillance du public, de l'existence d'un mécénat, de l'initiative des Communes et des Provinces et de la générosité du Ministre des Finances à l'égard de son collègue de l'Instruction Publique.

(1) Composition de la Commission de l'Instruction publique : MM. Van Cauwelaert, président; Bouweraerts, Derbaix, Dhavé, Dijon, Fransman, Heyman, Kluszens, Van Hoeck, Verbiest. — Eekelers, Hossey, Hoyaux, Huysmans, Piérard, Sainte, Vranckx — Amelot, Blum (F.), Deneef, Janssens (Charles). — Glineur.

Voir :

89 : Proposition de loi.

23 OCTOBER 1945.

WETSVOORSTEL

**tot oprichting van een Nationaal Fonds
voor de Letterkunde.**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR HET OPENBAAR ONDERWIJS (1)

UITGEBRACHT DOOR DEN HEER **HUYSMANS.**

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Uw Commissie betuigde, met eenparigheid van haar leden: haar instemming met het voorstel van den heer Piérard, waarover ik, reeds in 1930, de eer had verslag uit te brengen bij de Kamer en waarvan ik haar de goedkeuring had voorgesteld.

Bedoeld verslag, dat de bijlage uitmaakt van het stuk n° 89, doet de noodzakelijkheid uitschijnen, over te gaan tot de oprichting van een Nationaal Fonds voor de Letterkunde.

Het bestaan daarvan zal afhankelijk zijn van de welwillendheid van het publiek, van het bestaan van een mæcenaat, van het initiatief van de gemeenten en provinciën, en van de mildheid van den Minister van Financiën ten opzicht van zijn collega van Openbaar Onderwijs.

(1) Samenstelling van de Commissie voor het Openbaar Onderwijs : de heeren Van Cauwelaert, voorzitter; Bouweraerts, Derbaix, Dhavé, Dijon, Fransman, Heyman, Kluszens, Van Hoeck, Verbiest. — Eekelers, Hossey, Hoyaux, Huysmans, Piérard, Sainte, Vranckx — Amelot, Blum (F.), Deneef, Janssens (Charles). — Glineur.

Zie :

89 : Wetsvoorstel.

G.

Il est certain, d'autre part, que si la Belgique possédait une librairie pareille à celle qui existait en Hollande avant la guerre, les écrivains trouveraient des éditeurs qui paient, et ils pourraient vivre de leur plume. Je vise ici, tout particulièrement, les écrivains d'expression néerlandaise. Pour ce qui concerne les écrivains d'expression française, le problème est d'importance moindre pour les écrivains de talent. Maeterlinck n'a jamais eu besoin d'encouragement. Mais tous les écrivains ne peuvent être rangés dans cette catégorie, et je songe également aux débutants.

Enfin, j'insiste sur les devoirs des communes et des provinces. Elles font partie également des pouvoirs publics. Mais que font-elles pour les bibliothèques publiques ? Rien ou quasi rien. Où sont leurs bibliothèques ? Où sont les listes de leurs achats de livres ? J'ai noté un jour que la seule ville d'Anvers dépensait pour ses bibliothèques plus que toutes les autres communes ensemble. Je ne sache pas que cette situation se soit améliorée sérieusement.

Mais j'entends encore l'objection qui m'a été faite, in illo tempore :

— *Avons-nous encore des écrivains ?*

Ma réponse était affirmative. Elle est encore affirmative aujourd'hui. Je ne ferai de réclame pour personne, mais j'ai lu récemment nombre de livres publiés depuis 1940, qui honorent notre littérature.

A l'unanimité, votre Commission a l'honneur de vous proposer l'adoption de la proposition de loi qui vous est soumise, en y apportant les modifications suivantes :

ARTICLE PREMIER.

Remplacer le mot : « flamande » par le mot : « néerlandaise ».

ART. 2.

A modifier comme suit :

Ce Fonds national sera administré par une Commission de onze membres ; elle sera composée de dix écrivains et présidée par le Ministre de l'Instruction publique ou son délégué. Elle sera recrutée et fonctionnera selon des règles à fixer par arrêté royal.

ART. 3.

Ajouter :

exempts de droits de donation et succession.

Het is overigens een feit dat, zoo België een boekhandelsbedrijf bezat, zooals dat by vóór den oorlog in Nederland bestond, de schrijvers uitgevers zouden vinden die betalen, zoodat zij van hun pen zouden kunnen leven. Ik bedoel hier, in de eerste plaats, de Nederlandsch schrijvende auteurs. Wat de Fransch schrijvende auteurs betreft, is het vraagstuk niet van zoo'n overwegend belang voor de talentvolle schrijvers. Maeterlinck heeft nooit aanmoedigingen noodig gehad. Maar alle schrijvers kunnen niet in die categorie worden gerangschikt, en ik denk hier eveneens aan de beginnelingen.

Ik vestig, ten slotte, de bijzondere aandacht op den plicht der gemeenten en provinciën. Zij ook maken deel uit van de openbare besturen. Maar wat doen zij voor de openbare bibliotheken ? Niets of ongeveer niets. Waar zijn hun bibliotheken ? Waar zijn hun lijsten van de aangekochte werken ? Op een dag heb ik vastgesteld dat de stad Antwerpen alleen meer uitgaf voor haar bibliotheken dan alle andere gemeenten samen. Voor zoover ik weet, is er nog geen ernstige verbetering in dien toestand gekomen.

Maar ik hoor nog de tegenwerping die mij reeds *illo tempore* werd gemaakt :

— *Hebben wij nog schrijvers ?*

Mijn antwoord was bevestigend. Het blijft dat ook nog vandaag. Ik prijs niemand aan, maar onlangs nog heb ik een aantal boeken gelezen, sedert 1940 uitgegeven, die onze literatuur tot eer strekken.

Uw Commissie heeft de eer U eenparig de goedkeuring voor te stellen van het U voorgelegd wetsvoorstel, mits daaraan de volgende wijzigingen aan te brengen :

EERSTE ARTIKEL.

Het woord : « Vlaamsche » vervangen door : « Nederlandsche » :

ART. 2.

Het wijzigen als volgt :

Dit Nationaal Fonds wordt beheerd door een Commissie van elf leden ; zij zal bestaan uit tien schrijvers onder het voorzitterschap van den Minister van Openbaar Onderwijs of van zijn afgevaardigde. Zij wordt benoemd en werkt volgens de bij Koninklijk besluit vast te stellen regelen.

ART. 3.

Toevoegen :

..., vrij van rechten van schenking en van successie.

ART. 4.

A remplacer par le texte suivant :

Il sera perçu, au profit du Fonds, une taxe de 2 % sur le montant des abonnements aux cabinets de lecture et bibliothèques circulantes, et une autre taxe de 1 % sur le produit des ventes de livres faites au enchères.

Le Rapporteur,

C. HUYSMANS,

Le Président,

F. VAN CAUWELAERT.

ART. 4.

Door den volgende tekst vervangen :

Ten bate van het Fonds, wordt een taxe van 2 % geheven op het beloop der abonnementen op de lees kabinetten en de rondreizende bibliotheken, en een andere taxe van 1 % op de opbrengst der openbare boekenveilingen.

De Verslaggever,

C. HUYSMANS,

De Voorzitter,

F. VAN CAUWELAERT.